

YO-info 2022 syksy

23.8.2022

Uuden tutkintorakenteen mukainen info

- Tämä yo-info on uuden yo-tutkintorakenteen mukainen ja koskee niitä kokelaita, jotka aloittavat tutkinnon keväällä 2022 tai sen jälkeen.
- YTL:n sivuilla syksyn kokelaille [info](#), jossa huomioidaan sekä vanhan että uuden tutkinnon rakenne ja ohjeet.

Koepäivät ([s2022](#))

Syksyn tutkinnon koepäivät

- ma 12.9. äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), lukutaidon koe
- ke 14.9. uskonto, elämänkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto
- pe 16.9. vieras kieli, pitkä oppimäärä (ENA)
- ma 19.9. toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä (RUA, RUB)
- ti 20.9. matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
- to 22.9. psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
- pe 23.9. äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), kirjoitustaidon koe
- ma 26.9. vieras kieli, lyhyt oppimäärä (ENC, SAC, RAC)

Valmistautuminen

- tutustu netissä kohteeseen **abitreenit**
- tee päivittäinen realistinen lukusuunnitelma: suunnittele myös lepo-
- käy läpi kaikki aiheet
- tee tehtäviä, vanhoja yo-kokeita
- laita kaikki tarpeellinen valmiiksi edellisenä iltana
- lepää
- rentoudu
- syö hyvä aamupala kotona
- Ota mukaan paljon hyvää syömistä ja juomista
- Istuintyyny, villasukat, mukavat vaatteet

Osallistumisoikeus, kun suoritettuna

- pakolliset kurssit aineessa, jonka kokeeseen osallistut
- kolme lukiokurssia (6 op)vieraassa kielessä, jossa ei ole pakollisia kursseja (esim. B3-kielet SA ja RA)
- äidinkielessä pakolliset kurssit/opintojaksot ennen ensimmäiseen äidinkielen kokeeseen osallistumista

Välineet

- Sinulla tulee olla mukana tietokone, tietokoneen virtajohto ja kuulokkeet (ei langattomia laitteita). Tarvittaessa verkkojohtopaikka (sovitin) ja USB-hub (jos USB-paikkoja koneessa vain yksi).
 - Harjoittelutilaisuus (Vesa Karjalainen)
 - Harjoittelu- ja testitilaisuus järjestetään ti 6.9. kello 12.45-14.00 RT-tunnilla
 - Sinun tulee osata käynnistää oma tietokoneesi USB-muistitikulta (ns. boottaus).
 - Ota mukaasi tavanomaiset välineet, kuten kyniä, (viivoittimia, harppeja) jne.

Välineet, eväät ja vaatetus

- Koetilaan **ei saa tuoda** papereita (esim. nenäliinoja tai eväskääreitä), matkapuhelimia, älykelloja, langattomia laitteita (kuten Bluetooth-kuulokkeita tai -hiiriä) tai muita elektronisia välineitä.
- Jätä **lääkkeet** valvojan pöydälle omalla nimelläsi varustettuina.
- Ota omat **eväät** (koulu ei tarjoa). Eväät läpinäkyviin muovikääreisiin.
- **Luonnospaperit** koululta (kokelaan tulee kirjoittaa käytettyihin papereihin nimikirjoitus ja nimenselvennös)
- Vaatteissa ja eväissä ei saa olla mitään tekstejä.
- Mukaan saa myös ottaa oman käsidesin (tekstit piilotettuna) sekä maskeja läpinäkyvässä pussissa + läpinäkyvä pussi käytetyille maskeille.

Ennen koetilaisuuden alkua

- Koululla on oltava klo 8.10.
- Kokeet järjestetään luokissa H15 tai H16.
- Jätä ulkovaatteet, puhelin (**sammutettuna**) ja muut tavarat lokeroosi tai luokkien eteen naulakoille (väliovi on lukittu, mutta tavarat ovat omalla vastuulla).
- Eväät yms. tarvikkeet laitetaan aulaan mustaan rasiaan, jonka jälkeen tullaan väljässä jonossa näyttämään ne valvojalle, minkä jälkeen toinen valvoja osoittaa paikan luokassa.
- Merkintöjä ei saa tehdä paperille tai tietokoneelle ennen kokeen alkua eikä kokeen ollessa keskeytynyt.
- Ennen kokeen alkamista aineenopettaja voi antaa ohjeita koetta varten.
- Valitse oikea koe ja oikea kieliversio (väärä koesuoritus hylätään).

Koetilaisuus

- Koe alkaa klo 9 ja päättyy klo 15. (+ YTL:n myöntämä lisäaika/ kaksi lyhyen kielen koetta)
- Koetilasta ei saa poistua ennen klo 12:ta.
- Kokelas **ei saa suurentaa kirjasinkokoa** vastauksia sisältävissä ikkunoissa ilman etukäteen annettua erityisjärjestelypäätöstä.
- Viittaa, jos sinulla on asiaa valvojalle (lattialle pudonneet tavarat, wc-käynti, ongelmatilanteet).
- Kokelaan tulee kytkeä näytönsäästäjä WC-käynnin ajaksi.
- Kokelaan on kirjoitettava vastaus koetehtävässä osoitettuun tilaan. Kokelas voi luonnostella samanaikaisesti vastauksia useampaan koetehtävään.
- Ennen kokeen päättämistä kokelas valitsee koetehtävien vastauksista ne, jotka hän haluaa jättää arvosteltavaksi ja poistaa tietokoneelta kaiken niistä vastauksista, joita hän ei halua mukaan arviointiin.

Koetilanteessa

- Silmäile kysymykset läpi
- Älä ajattele liian vaikeasti
- Hahmottele vastauksia paperille
- Pidä taukoja, käy vessassa vaikei olisikaan hätä

Kokeen keskeytyessä

- Jos koe keskeytyy **kokelaasta riippumattomasta syystä**, keskeytynyt koeaika hyvitetään.
- Valvoja **ei saa neuvoa** kokelasta tietokoneen, varatietokoneen tai koejärjestelmän käytössä (poikkeukset on kuvattu *Valvojan ohjeessa*).

Kokeen päättyessä

- Mikäli kokelas ei halua, että hänen vastauksensa arvostellaan, hänen on koetilaisuudessa poistettava kaikki sisältö kyseisen tehtävän vastauskentistä. (Ylimääräinen koevastaus jättää parhaan pistemäärän tuottavan vastauksen huomiotta)
- Kun olet suorittanut kokeen, poistu koejärjestelmästä, sammuta tietokone, irrota USB-muisti ja toimita se valvojalle.
- Palauta luonnokset (nimikirjoitus, nimenselvennös).

Vilppi ja tutkintojärjestyksen rikkominen

- Jos kokelas syyllistyy **vilpilliseen menettelyyn** tai **vilpin yritykseen** taikka **avustaa** siinä, kaikki kyseisen tutkintokerran koesuoritukset katsotaan hylätyiksi ja kokelas menettää oikeutensa osallistua muihin meneillään olevan tutkintokerran kokeisiin.
- Jos kokelas **häiritsee** koetilaisuutta tai muuten **rikkoo järjestystä** koetilaisuudessa, eikä rehtorin tai opettajan kehotuksesta huolimatta lopeta menettelyä, hänen koesuorituksensa katsotaan hylätyiksi. Jos menettely on **toistuvaa** tai aiheuttaa **merkittävää haittaa** muiden kokelaiden koesuorituksille, kaikki tutkintokerran koesuoritukset katsotaan hylätyiksi ja kokelas menettää oikeutensa osallistua myöhempisiin saman tutkintokerran kokeisiin. Jos menettely on **erityisen vakavaa** ja **haitallista**, kokelas menettää oikeutensa osallistua seuraavan tutkintokerran kokeisiin.
- Räikeimmissä tapauksissa sovelletaan rikoslakia, vahingonkorvausvelvollisuutta, rikosperusteista menettämisseuraamusta ja tehdään rikosilmoitus poliisille.

Matematiikan koe

3 KOKEEN RAKENNE

Sekä pitkän että lyhyen matematiikan kokeessa on kaksi osaa: A-osa ja B-osa. B-osa jakautuu edelleen kahteen osaan, jotka merkitään tunnuksin B1 ja B2. Alla olevaan taulukkoon on merkitty, kuinka monta tehtävää kussakin osassa annetaan ja kuinka moneen tehtävään kokelas vastaa.

Osa	Tehtäviä annetaan	Kokelas vastaa
A	4	4
B1	5	3
B2	4	3

Kokeen A-osassa kokelaalla ei ole käytössään seuraavia muuten koejärjestelmään sisältyviä ohjelmia:

- LibreOffice Calc
- wxMaxima
- Texas Instruments TI-Nspire CAS
- Casio ClassPad Manager
- Logger Pro
- Geogebra
- 4f Vihko.

Yllä olevaa listaa tarkennetaan, kun koejärjestelmään lisätään uusia ohjelma tai mikäli nykyisten ohjelmien toimintoihin tulee muutoksia versiopäivityksien yhteydessä. Kokeen B-osassa kokelaalla ovat käytössä kaikki koejärjestelmään sisältyvät ohjelmat.

Koejärjestelmän laskinohjelmat GNOME-laskin, KCalc ja SpeedCrunch ovat kokelaan käytössä myös kokeen A-osassa.

Ohjeet

- Kertaa YTL:n [tietoa syksyn kokelaille](#)
- Lue [Kokelaan ohje](#)
- Koejärjestelmässä olevat ohjeet ja materiaalit (<https://cheat.abitti.fi>)
- Kokeen vastauskentässä käytössä oleva kaavaeditori (<https://math-demo.abitti.fi>).

Ohjeita koeympäristön käyttöön

- [Ikkunoiden ja välilehtien järjestäminen](#): Näin järjestät kaksi ikkunaa tai välilehteä vierekkäin.
- [Kuvankaappauksen liittäminen vastaukseen](#): Näin liität erillisillä ohjelmilla (esim. LibreOffice, Geogebra) tekemiäsi tiedostoja vastaukseesi kuvankaappauksen avulla.
- [Tiedostojen tallentaminen](#): Näin tallennat tiedostoja. Esimerkkinä tiedoston talletus LibreOffice-ohjelmassa.
- [Poistetun tekstin palauttaminen](#): Näin palautat poistamasi tekstin tai perut tekemäsi muokkauksen.

Ohjevideot löytyvät koeympäristön aputoiminnosta, jonka löydät näytön yläreunasta kysymysmerkki-ikonia napsauttamalla!

Sairastuminen tai karanteeni

Koronavirustilanne edellyttää kaikilta vastuullista toimintaa THL:n ja paikallisten terveystieteiden antamien ohjeiden mukaisesti. Omasta ja muiden terveydestä huolehtimisen pitää olla etusijalla.

- Ota yhteyttä kokeen järjestäjään, jos sairastut ennen koetta
 - Puh. 050 5091050 (apulaisrehtori)
 - Puh. (03) 621 4766 (koulusihteeri)
 - Puh. 050 5091047 (kouluterveydenhoitaja)
- **Jos kokelas sairastuu ennen koetta**
 - Kokelas ilmoittaa poissaolosta rehtorille ja voi halutessaan toimia [ilmoittautumisen mitätöinnistä annettujen ohjeiden mukaisesti](#).
- **Jos kokelas sairastuu kesken kokeen**
 - hänen kokeensa voidaan keskeyttää tilanteen selvittämisen ajaksi. Jos kokelaalla on koronavirustartuntaan viittavia oireita, hänelle voidaan antaa maski ja hänet ohjataan erilliseen tilaan tilanteen selvittämisen ajaksi. Jos kokelas ei voi jatkaa koetta, kokelas päättää kokeen tai tarvittaessa valvoja huolehtii kokeen päättämisestä.
- **Jos kokelas on karanteenissa**
 - kokeen suorittaminen erillisessä tilassa ei lähtökohtaisesti ole mahdollista, jos kokelaalle on tehty karanteenipäätös.
 - [Koronaviruksen leviämiseen varautuminen \(YTL\)](#) yksityiskohtaista tietoa ja ohjeita

Tulosten tarkistaminen tai oikaiseminen

- Kokelas saa nähtäväksi tutkintokerran arvostellut koesuoritukset Oma Opintopolku - palvelussa, kun tulokset on lähetetty lukioon.
- Jos YTL:n ilmoittama tulos vaikuttaa virheellistä, rehtori/opettaja voi esittää lautakunnalle **tarkistuspyynnön**.
- Voit tehdä **oikaisuvaatimuksen** YTL:lle, jos epäilet, että arvostelussa on tapahtunut virhe. Hakemus jätettävä 14 päivän kuluessa siitä, kun arvostelu on ollut nähtävillä. (Oikaisuvaatimus on maksullinen, maksu palautetaan jos oikaisuvaatimus johtaa arvosanan tai pistemäärän korottamiseen.)

Hylätyn kokeen uusiminen

- **Hylätyn kokeen** saa uusia kolme kertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana.
- **Tutkinnon suorittanut** saa uusia hylätyn kokeen niin monta kertaa kuin haluaa. Kun uusit hylätyn kokeen, voit halutessasi vaihtaa vaativamman tason kokeen lyhyemmän oppimäärän kokeeseen. Tason vaihtaminen edellyttää, että tutkintosi pakollisiin kokeisiin sisältyy edelleen yksi pitkän oppimäärän koe.
- Jos määräaika kuluu umpeen tai jos et suorita hyväksytysti kolmannellakaan uusimiskerralla, koko tutkinto on suoritettava uudelleen.
- Kokelas **voi lisätä tutkintoonsa uusia aineita**, jos hänellä on tutkintokertoja käyttämättä. Tämä voi esim. helpottaa mahdollisten kompensatiopisteiden saamista.

Hyväksytyn kokeen uusiminen ja tutkinnon täydentäminen

- saat uusia hyväksytyn kokeen niin monta kertaa kuin haluat ja silloin kuin haluat riippumatta siitä, milloin koe on suoritettu
- kun olet suorittanut yo-tutkinnon, voit täydentää sitä uusilla kokeilla, joista saat erillisen todistuksen

Kompensaatio

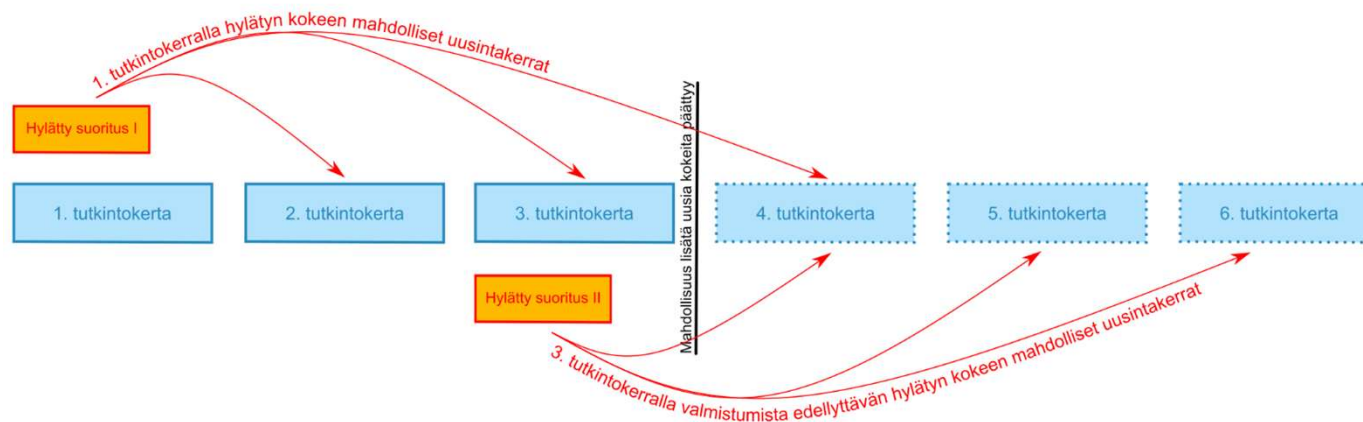
- Kompensaation vuoksi sinulla on mahdollisuus valmistua ylioppilaaksi, vaikka et saa hyväksytyä arvosanaa jostakin pakollisesta kokeesta, mikäli saat riittävästi kompensatiopisteitä yo-todistukseesi tulevien pakollisten ja ylimääräisten kokeiden arvosanoista.
- Huom: äidinkielessä tulee olla suoritettuna sekä lukutaidon että kirjoitustaidon koe, jotta kompensatiota voidaan käyttää.
- Huom: voit lisätä tutkintoosi uusia kokeita, kunnes tutkintosi on valmis tai olet käyttänyt kolme tutkintokertaa.
- Jos haluat kieltää kompensaation, siitä on ilmoitettava rehtorille kirjallisesti (syksyn tutkinnossa 21.10. ja kevään tutkinnossa 8.5.).

Tutkintoon ilmoittautuminen

- Lammin lukiossa kevään 2023 tutkintoon ilmoitaudutaan Wilmassa 15.-25.11.2022.
- Jos syksyn tulokset vaikuttavat kevään ilmoittautumiseen, voi odottaa syksyn tulosten saapumista. Sen jälkeen tulee välittömästi ilmoittautua.
- Ohjeistus (opinto-ohjaaja: Raija Markkanen)
- **Ilmoittautumishakemus tulostetaan ja allekirjoitetaan** sekä palautetaan opinto-ohjaajalle (ja sen jälkeen rehtorille). Tarkista, että tiedot ovat oikein!
- Tulosta samalla myös **yo-suunnitelma**.
- Ilmoittautuminen on **sitova**. Jälkikäteen ei voi muuttaa aineyhdistelmiä, eikä kokeen tasoa. Jos jätät pois kokeesta, johon sinulla on osallistumisoikeus, kokeesta pois jääminen tulkitaan käytetyksi yrityskerraksi.
- Määräajan päätyttyä ilmoittautuminen vaatii erityisen painavia syitä.

YO-tutkinnon suorittaminen

- YO-tutkinto on suoritettava **enintään kolmen perättäisen tutkintokerran aikana**
 - esim. S2022, K2023, S2023
- Voit lisätä tutkintoosi uusia aineita näiden kolmen tutkintokerran aikana.
- Hylätyn kokeen saat uusia kolme kertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana.

YO-tutkinnon rakenne

- tutkintoon on sisällytettävä vähintään **viiden** tutkintoaineen kokeet (sis. vähintään **yksi pitkän oppimäärän koe**)

- ILMO-työkalun avulla voi kokeilla, millaisilla aineyhdistelmillä ylioppilastutkinnon voi suorittaa uuden tutkintorakenteen mukaisesti (<https://ilmo.ylioppilastutkinto.fi/fi>)

Pääkohtia

- kokelas ei enää ilmoittautuessaan luokittele kokeitaan pakollisiksi tai ylimääräisiksi
- kaikki kokeet ovat osa yo-tutkintoa ja ne listataan samanarvoisesti yo-todistukseen
- kokelaan ei tarvitse ilmoittaa etukäteen, mitkä kokeet ovat tutkintoon vaadittavia kokeita, vaan ylioppilaaksi voi valmistua millä tahansa kokeiden yhdistelmällä, joka täyttää vaaditut ehdot
- toisen kotimaisen kielen pitkän oppimäärän kokeen sijasta kokelas voi halutessaan tehdä toisen kotimaisen kielen äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen

Pääkohtia

- uusi tutkintorakenne mahdollistaa kahden saman aineen eri oppimäärän kokeen suorittamisen jo tutkinnon aikana, mutta saman tutkintoaineen kokeet lasketaan tutkintoon vain yhdeksi kokeeksi
 - vaikka eri oppimäärien suorittaminen on mahdollista, kokelaan kannattaa ensisijaisesti osallistua ja valmistautua sen oppimäärän kokeeseen, jota hän on opiskellut
 - kahden oppimäärän suorittaminen voi antaa lisäturvaa, jos kokelas on epävarma hyväksytyin arvosanan saavuttamisesta
 - matematiikan eri oppimäärän kokeita ei voi suorittaa samana koepäivänä, joten suoritukset on jaettava eri tutkintokerroille

Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen

- Voidaan huomioida sairaus tai vamma, kuulovamma, näkövamma, lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus, erityisen vaikea elämäntilanne tai opetuskielen puutteellinen hallinta (vieraskieliset kokelaat).
- Ensisijaisesti huomioidaan **erityisjärjestelyin** (esim. lisäaika), joita on erikseen hyvissä ajoin haettava (ohjaus: **erityisopettaja ja apulaisrehtori**).
- Lausunnot ja hakemukset on toimitettava YTL:lle viim. 30.4. (syksyn tutkinto) tai viim. 30.11. (kevään tutkinto).

Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen

- Toissijaisesti koesuoritusta heikentävä syy otetaan huomioon poikkeavalla arvostelulla, jos kokelas on saamassa kokeesta hylätyn arvosanan.
- Poikkeavaa arvostelua sovelletaan vain, jos erityisjärjestelyitä ei voida pitää riittävinä turvaamaan kokeen yhtäläisiä suorittamismahdollisuuksia, riippumatta siitä, onko erityisjärjestelyitä haettu tai käytetty.

Tutustu myös näihin

- YTL:n [sivuilla](#)
- [Digitaalisen ylioppilaskokeen ohje](#)
- Koejärjestelmässä olevat ohjeet ja materiaalit (<https://cheat.abitti.fi>)
- Kokeen vastauskentässä käytössä oleva kaavaeditori (<https://math-demo.abitti.fi>).
- [Koronaviruksen leviämiseen varautuminen \(ylioppilastutkinto.fi\)](#) (17.8.2022)

Lisää tietoa

- [Ylioppilastutkintolautakunnan yleiset määräykset ja ohjeet \(13.5.2022\)](#)
- [Uusi tutkintorakenne avaa uusia mahdollisuuksia](#)
- [Kevään 2022 tutkintouudistus](#)
- [Tietoa kokelaille \(22.4.2022\)](#)
- ILMO-työkalun avulla voi kokeilla, millaisilla aineyhdistelmillä ylioppilastutkinnon voi suorittaa uuden tutkintorakenteen mukaisesti (<https://ilmo.ylioppilastutkinto.fi/fi>)